

CARDÓ. TOSSAL O CREU DE SANTOS.

Pel Barranc de Sant Roc i els Martells. Retorn pel camí de Tivenys.

Distància	9,4 km
Desnivell acumulat	674 m
Nivell de dificultat	Fàcil
Data	30 de desembre de 2020
Cartografia	Serra de Cardó Nord (1:20000). Editorial Piolet.
Recursos consultats	López-Monné, Rafael «Per la Serra de Cardó». A peu 12. Col·lecció «de ferradura». Arola Editors 2017.
Punts per a GPS	https://ca.wikiloc.com/rutes-senderisme/cardo-creu-o-tossal-de-santos-68664789

Ascensió al sostre de la Serra de Cardó per un dels diversos itineraris possibles. El que proposem inclou el pas per tres indrets molt interessants: la Cova Llumínosa, la Roca Foradada o Arc de Cardó i els Martells, a banda de la visita a algunes de les catorze ermites del desert de Cardó on, a primeries del s. XVII, s'hi establí una comunitat de frares carmelites fundant el convent de Sant Hilari, subsistent fins a la primera meitat del XVIII. Després de l'exclaustració i desamortització s'hi va instal·lar un balneari en funcionament fins a mitjans del segle passat i posteriorment una planta embotelladora actualment tancada.

La tradició diu que Cardó era un indret on l'aigua brollava arreu però cal dir que al dia de la nostra visita totes les fonts eren seques.

Accés

A Rasquera, on accedim per la TV-3022 des del Perelló o bé per la C-12, prenem la TV-3021 que, en deu quilòmetres de revoltada carretera, ens mena a l'antic convent carmelità de Cardó, posteriorment balneari i planta embotelladora.

Aparquem al final de la carretera, a la plaça d'accés a l'antic balneari i a la planta embotelladora.

Antic convent i balneari de Cardó (509m)

Prenem el camí de Tivenys, una pista ampla que marxa pel marge esquerre del Barranc de la Columna. La deixem per una sendera a l'esquerra que creua el barranc i, pel peu de l'agulla sobre la que s'alça l'ermita de Sant Simeó, anem a buscar el Barranc de Sant Roc que seguim pel marge esquerre. Passem per la font de l'Avellana i, poc més enllà, una bona escalinata de pedra ens permet accedir a les ruïnes de l'ermita de Sant Josep. També té una font, seca com la de l'Avellana i com totes les que trobarem al llarg de l'itinerari, com la del Prior, poc més amunt de l'ermita de Sant Josep.

Ermita de Sant Roc (611m)

També disposa de font i, pel que hem llegit, l'aigua arsenical que hi brollava tenia propietats curatives per afeccions cutànies com la tinya o la sarna. Com que hi passava el lligallo, els pastors feien banyar a la seva bassa les ovelles que havien emmalaltit de sarna per guarir-les. El camí continua amunt, i podríem fer drecera, però no ho recomanem pas. En canvi baixem a l'esquerra, a creuar el torrent i passem a frec del cingle que s'alça al marge dret. Guanyem alçària fins a la propera ermita.

Santa Agnès (594m)

Encimbellada en una balconada panoràmica. Enfilem per un llom on el camí es desdibuixa i que ens mena per l'obaga a la base dels cingles que es despengen de la Punta de les Ortigues, on atenyem la sendera que puja del Portell de Cosp que seguim a mà dreta.

Cova Llumínosa (725m)

Gran balma que forada el rocam. Bons murs i contraforts de pedra seca sustenten el camí pel que accedim a la part superior, on hi ha una altra bona balconada panoràmica.

Davallem i flanquem pel solell de la Punta de les Ortigues. Quan la sendera va virant a migdia, trobem a l'esquerra la que s'enfila a la Roca Foradada.

Roca Foradada o Arc de Cardó (723m)

Pont natural imponent. Anem davallant a retrobar el Barranc de Sant Roc, poc més amunt de l'ermita. No prenem pas la sendera que baixa a mà dreta seguint-lo: continuem recte guanyant alçària, passant per un antic forn de quitrà, per guanyar la carena ponentina. Al darrer tram el camí es fa fonedís.

Els Martells (757m)

Capricioses formacions fruit de l'erosió. Continuem guanyant alçària, ara per camí més definit, passant per la Cassola del Diable (1) fins a guanyar la carena llevantina, al fil del cingle sobre el Barranc de la Fou, on atenyem la sendera que hi puja des del Portell del Bou, per la que seguim carenejant a mà dreta i davallant a la capçalera del Barranc de la Columna, prop de la font dels Teixets. Aquí deixem el camí que segueix el barranc per enfilem-nos a l'esquerra.

(1) Algunes ressenyes situen aquest indret entre el forn de quitrà i els martells.

Seguim els indicadors metàl·lics instal·lats per la UEC vers Xàquera. Tot i que aquest nom ha fet fortuna i no pocs l'identifiquen amb el cim, sembla que no és pas la denominació tradicional.

Grau del Portell (786m)

Contraforts de pedra seca sustenten un costerut grauet on, ajudats per un tram de sirga, guanyem un feixó superior pel que continuem pujant fins a la bifurcació de l'Estisora on retornarem després de fer cim. Ara però anem a l'esquerra fent una bona ziga-zaga per atènyer la carena al Collet de Santos, on passem al vessant meridional del tossal.

Tossal o Creu de Santos (942/943m)

Dos cims amb una diferència d'un metre d'alçada coronen el sostre de la serra. És termenal entre Tivenys, Benifallet (Baix Ebre) i Rasquera (Ribera d'Ebre). L'occidental és vèrtex geodèsic, hi ha la creu que li dóna nom, un pessebre i una bústia. A l'oriental també hi ha una creu metàl·lica. És una magnífica talaia, amb una amplíssima panoràmica de 360°.

Retornem a l'Estisora, però ara continuem recte (esquerra) fins a la font de l'Oliver on comencem a fer curtes llaçades per perdre cota ràpidament. Prou més avall sortim al Camí de Tivenys, una bona pista que seguim a mà dreta i per la que passem pel costat de l'ermita de Sant Joan i prop de la de Sant Jeroni.

Poc abans de retornar al punt de partida un estratègic mirador ens permet albirar la contrada i resseguir bona part del camí fet.